

NOVINE

SLOVENSKE KRANJE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6,25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. Od 1. julija doma 6 Din. več, v inozemstvo 12 Din. več. Doma se lahko v blagi plača.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 800 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstom so oglasi 15% dražji. — Popust od 5—50%. — Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Vsem širitelom!

Prosimo vse širitele, da kak najhitrej pošlejo sezname vseh onih naročnikov, ki na skupen naslov dobivajo Novine i druge naše liste i kelko naročnine so posamezni naročniki že plačali. Vse to naj pošlejo na upravo Novin M. Sobota, Križova ul. 4.

Kak bomo plačivali duge?

V zadnji številki smo pisali, da je posebna ministrska konferenca v Belgradi pripoznala, kak tudi nedavna konferenca strokovnjakov v Ljubljani, da je takzvan zakon o zaščiti kmetov, kmetom nikšega pravoga haska nej prineso. Po tom zakoni se kmeti zatoga volo, či je svojih dugov nej plačao, 6 mesecov nikaj nemre odati na javnoj sodnoj prodaji. Izvzeta so samo plačevanja zadržugam, državi i javnim ustanovam. Te lahko kmeti gdašteč tržijo, če njim kmet ne plača, ka njim je dužen. Za kmeta se pa po tom zakoni računa vsakšiti tisti, ki ma do 70 plügov zemle i je njegova zemelska dača vekša od kakše druge dače štero plačuje. Tak se na priliko po tom zakoni ne računa za kmeta tisti, šteri poleg svojega kmetskoga posla opravlja kakšo obrt, pa od te obrti vekšo dačo plačuje kak pa od zemle.

Te zakon je pa, kak smo že povedali, kmeti nikšega posebnoga haska nej prinesao. Istina je, da se je kmeti tu pa tam v tom časi ne moglo kaj odati, z druge strani pa kmet palig nikaj nemre priti na nikšiti način do penez. Dugovje njegovi naprej stojijo, kak so bili, pri vnogi pa interes ešče kcoj raste, tak, da se siromacije čiduže bole potaplejo v dugaj.

Ka bo po moratoriji?

Te zakon o zaščiti kmetov z drugov rečjov zovemo tudi za moratorium, ka telko pomeni, kak čakanje, ali odložitev plačila. Tisti, šteri morajo duge plačivati, lahko pol leta čakajo, da si kaj vküp spravijo, tisti pa, šteri majo za terjati, tudi morajo pol leta čakati, da lahko pridejo do svojih penez.

Te zakon pa določa to čakanje samo do 20. oktobra letošnjega leta. Ka bo pa potom? Ali bodo potom vse prek tržili tistim, šteri nemrejo plačati?

Že dnes si vse vodilne osebnosti močno terejo glave nad tem, ka naj bi se po tom napravilo. Edni so za to, naj bi se te zakon podukšao ešče za kakše tri mesece, drugi so pa odločno proti tomi. Zdaj bi morao iziti zakon od plačivanja kmečkih dugov, nego vsebina njegova je ešče nej sestavljena.

To je najžmetnejše

Kakšiti bo novi zakon od plačivanja kmečkih dugov, ešče ne vemo. Znamo samo za ništerne predloge, kakšiti naj bi bio te zakon, drugo nam je pa nej znano. V glavnom je guč od toga, če bi bilo mogoče, naj bi kmečke duge prevzela država. Zgodilo naj bi se to tak, da bi vsi kmetje, pa tudi drugi, šteri so komi kaj dužni, od zdaj naprej plačivali svoj dug državi. Kmet bi na priliko svoj dug, šteroga ma plačati kasi, od zdaj naprej bio dužen plačati državi i to tak, da bi te dug plačivao pomali v 10 ali 20 letaj i plačivao od njega jako mali interes na priliko, kakšiti 5 procentov samo. Država bi pa na drugoj strani vsem tistim, šteri majo kaj terjati, garantirala, da bo njüva terjatev plačana. Tak bi kmet pomali državi plačivao, ne tistim, šterim je dužen, tisti pa, šteri majo od kmeta kaj terjati, bi dobili te peneze od države, nego z jako malim interesom, mogoče samo s 3 ali 4 procenti.

To bi bilo vse lepo, samo pitanje je, gde vzeme država naednok telko penez, da bi vsem tistim, šteri majo pri kmetaj svoje terjatve, lahko zdaj naednok takše velke šume izplačala, po tom bi pa čakala, da njoj kmetje to počasi v 10 ali 20 letaj povrnejo. Tak se nam vidi, da se pri tom pitanji vse stavi i bo potrebno nekšo drugo rešitev iskati.

Drugi palig majo druge predloge pa inači mislijo. Tej tak pravijo, naj bi država takšiti zakon izdala, po šterom bi se edna štrtina ali pa cilo polovica vsej dugov kratkomalo zbrisala.

To bi bilo najlezej, nego pitanje je palig, komi bi bilo s tem pomagano. S tem bi bili najbole zadeti tisti skrbni ljudje, šteri so celo svoje življenje lepo šparali, smejali bi se pa vnogi takšiti, šteri so samo zapravljali pa bi se njim zdaj lepo polovica duga zbrisala. To na ednoj strani ne bi bilo nikaj pravično, na drugoj strani bi pa strašno slabo vplivalo na tiste, šteri so bili celo življenje skrbni pa šparavni. Po takšem nišče ne bi meo več vole skrbeti se pa šparati, pa bi njemi te njegove trüde drugi pojeli.

Cene kmečkim pridelkom naj se zvišajo, pa bo vse dobro

Mi smo mišljenja, da bi vse oblasti pa vse države morale delati edino na to, da se cene kmečkim pridelkom povekšajo, pa bi vse glavne nevole bile odpravljene. Gda kmet dobi za svoje delo i svoje trüde telko, kelko zasluži za to, te bo včasi vse dobro.

Istina je, da če bi se vsi držali bože zapovedi pravičnosti i lübezni do bližnjega, dnešnje krize ne bi bilo. Zato bi v istini, kak poglavitno zahtevalo morali postaviti pri tom našem članki pravičnost i lübezen. Pa ravno v tom dvojem je tudi najbole povdarjeno, da mora

tudi kmečko delo i kmečka skrb meti svoje pravično plačilo. Gda bo kmečko pridelanje plačano pravično, tak kak zasluži, te bo krize konec, prvle nej. Vsi zakoni pa vse odredbe nikše dugše valave nedo mele dukeč bodo cene med fabričnim delom i kmečkim pridelanjem tak krivično različne. To se pa izednači samo te, gda se bodo vsi držali bože zapovedi pravičnosti i lübezni do bližnjega.

Slovenska plemenitost

Povedali smo že, da smo mi Slovenci ne meli svojih kralov, da je bilo malo vojvodov naše krvi, kakših grofov ali drugih plemenitnikov pa skoro ne poznamo. Pa itak lahko mirne duše povemo, da ma slovensko ljudstvo telko resnične plemenitosti v sebi, kak malo šteri drugi narod.

Plemeniti naslov pri nas sploj malo pomeni. Mi več damo na plemenitost duše, na plemenitost značaja. Dobro poznamo mi razne plemenite ljudi knežjih pa grofovskih pokolenj i druge plemenitnike, šteri so iz Bog zna kakših vzrokov dobili te svoj naslov. Vsa njüva plemenitost je največkrat samo v imeni i v obilnom, nepomenklivom življenji. Njüva djanja i njüvo obnašanje, posebno proti preprostomi ljudstvi je pa dostokrat silno neplemenito.

V Ljubljani je bio preminočo nedelo na slovesen način blagosloven vogelni kamen za vaješki ali inaški dom. Pri slovenskom ljudstvi je ešče industrija ne tak razvita, kak bi se lahko razvila, če ne bi meli pri tom telko ovir. Razvita je pa med nami solidna i poštena domača obrt, domače rokodelstvo. Mladina, štera nejde v šole, se šče navčiti poštenoga rokodelstva. Leto za letom se napotijo cele trume mladih ljudi v mesta, gde se pri različni majstraj včijo vsemogoče meštrije. Tej mladi ljudje, daleč od svojih starišov, so dostokrat jako velki siromacije. Plemenitim ljudem so se tej siromacije smilili, zato njim zidajo lepi, moderni dom.

V tom je slovenska plemenitost! Lepi domovi za delavce, služeečke deklet, inaše, siromake, pohablence, domovi za vse tiste, šteri svojega doma nemajo i si sami nemrejo pomagati, da bi prišli do njega. Domo vi, v šterih se počütijo vsi tej siromacije, kak doma pri starišaj: „Nesmimo napraviti kasarne, nego dom, domačo hišo, štera bo vlekla dečke z dela domo. Dečko se mora počütiti zvečer doma, kak v domačoj hiši, kak pri domačoj peči, kak pri materi“. Te reči je povedao naš znani profesor Plečnik, gda je prišao odbor za zidanje vajeniškoga doma k njemi i ga naproso naj bi napravilo načrt za dom.

Profesor Plečnik je v resnici napravilo takšiti načrt, da bodo mladi inaši po končanom deli radi prišli v te dom kak v domačo hišo. Mesta bo meo za 150 dečkov. Dom bodo vodile sestre, v njem bodo le-

pe spalnice, obednica, čitalnice, kopalnice itd. Središče doma bo pa lepa kapela. Če bodo naši mladi rokodelci radi hodili v kapelo, bomo meli poštene pa dobre majstre.

Bog daj, da bi se takši pravi pa plemeniti slovenski domovi kem bole razširjavali po našoj zemli i nam prinašali obilo božega blagoslova.

M. Sobota

— **Nad 90 dijakov v prvom razredi.** Na našoj gimnaziji se je vpisalo v prvi razred do zdaj že nad 90 dijakov, pa tak pomali ešče izdak prihajajo. Šola se je že začnola, nego na žalost, rednoga včenja ešče tak naskori nede, ar falijo štiri profesorske moči. Prošili bi zato prosvetno oblast, naj bi se kem prve nastavili potrebni profesori. Kak smo že poročali, so med počitnicami bile odpuščene iz državne službe tri najbolše profesorske moči, dozdašnji ravnatelj je pa prestavljeni na bolše mesto. Na mesto teh je pa pa dozdašnji ešče nišče nej imenūvani. To pa, da je na gimnaziji včas od začetka neredno i pomenklivo včenje, jako slabo vpliva na dijaštvo, zato naj bi se ta napaka kem prve popravila.

Slovenska krajina.

— **Dečinski den v Črensovcih.** Preminoči četrtek 8. sept. je bila v Črensovcih lepa cerkvena slovesnost. Na stotine i stotine dece se je zbralo iz sosidnih far v Črensovcih, da skupno pozdravijo i počastijo Dete Marijo. Slovesnost se je vršila popoldnevi. Začnola se je z jako lepim navukom o zmernosti v pijači. Neštarni je ešče doma drugim pripovidavao, kak lepo so g. katehet Verbanjšek Ivan predgali. Vsi se dobro spomnite na priliko, ki so jo povedali gospod, naimre: nemo marše zna, kda ma zadosta, a razumen človek se poniža pod to marše i se znalije, da celo pamet zgubi. Po navuki se je razvila velikanska procesija dece, štera je nesla Marijikino podobo. Večernice so opravili g. dr. Kelenc Tomaž, ravnateo Martinišča, s pomočjov g. kateheta Verbanjška i gg. bogoslovcov: Gregora, Kolenca i Zelka Ivana. Domači g. kaplan so meli te nujno spoved na G.

Bistrici. Velikanska črensovska cerkev je bila nabito puna. Med večernicov se je deca posvetila Marijiki i se obvezala, da do spunjenoga 20. leta nede pila opojnih pijač. Na konci so mela deca velko veselje z igricov, štero so pa zavolo nebolgivosti starejših ne mogli viditi. Zato se za deco ta igra na Križovo ponovi. S slovesnostjov so bila deca jáko zadovolna, posebno beltinska, ki so oblūbili, da prihodnje leto zagvūšno vsi pridejo na dečinski den v Črensovc. — Vso organizacijo i velikanski trūd pri pripravi je meo g. Zelko Ivan, bogoslovec. Njemi i vsem gospodom se prav toplo zahvali v imeni dečice — *Stric Mar. Ograceka.*

— **Nogo si je potro Plej Jožef** 16 let star deček iz Črensovec. Nesreča se je na paši zgodila pri nogometnoj igri.

— **Kraljevi notar Križan Ferdo** v Murški Soboti naznanja, da se preseli s svojo notarsko pisarno s 1. oktobrom letos v hišo g. Horvat Jožefa (brezalkoholna restavracija, kjer je bila prej trgovina I. Halmoš).

— **Dečinska igra**, štero je deca na Malo mešo izvajala v Črensovcih pri cerkvi, se dnes po večernicaj ponovi v Našem Domi. Igra bo samo za deco brezplačno. Vsebinsa igre je sledeča: Hūdi dūhovje pridejo i ponūjajo čaj z rumom, žganico, vino i druge alkoholne pijače nedužno se zmējajočoj dečici večina skušnjavo premaga a neštarni se le dajo zapelati. Premagane vražiči z velikim veseljom pelajo svoj tabor i je s svojimi čarnimi rokami božajo po lici. S tem božanjem je vse zamažejo. To pomeni, da je dobrotā hūdoga dūha do dūše nesreča za njo. Na to začnejo hūdi dūhovje vezati zapelane i je biti. Te se izgovarjajo, ka so se nej tak pogodili. Nato so ešče bole mantrani. To pomeni, ka strast pijanstva pijanci vsigdar več nevol prinaša. Zapelani zdaj začnejo Marijiko zvati na pomoč. Ta pride z angelci, hūde dūhe stira, zapelane pokara, je reši verig. Stanovitni dobijo pohvalo za treznost i z veseljom začnejo spevati: Prišla je Marijika z nami se bo igrala Aleluja! Aleluja! Radūjmo se dečica. Marijika se veseli z dečicov. — Oprosimo vse stariše naj dajo

po svojoj deci dnevno edno zdravo Marijo zmoliti na čast deteti Marijiki za treznost našega naroda.

— **Kontrola sodov (lagvov).** Pri postaji za kontrolo lagvov v Murškoj Soboti se bo vršilo pregledūvanje i žigosanje lagvov meseca oktobra dne 14. in 15., meseca novembra dne 12., meseca decembra dne 12.

Naznanje vsem tistim, ki so iz Amerike poslali pejnaze i so je domači nej dobili. Po neštarnih krajih se je razširila vest, da pošte v Ameriki pejnez ne sprejemajo, za nakazanje v našo državo. Hranilnica i posojilnica v Črensovcih se je na merodajnom mestu informirala i dobila odgovor, da so takše vesti ne istinite. Pošte pejnaze sprejemajo i je pošilajo v našo državo potom listov. Da pejnaze dotičniki ne dobijo v roke, so krive banke, ki pejnez v pravom časi ne izplačūjejo za volo nezmožnosti. Zato je najbolše, če se pejnez pošle na naše posojilnice, štere včas izplačajo.

— **Cesta: Turnišče-Črensovc.** Kak je viditi, je cesta Turnišče-Gomilica-Črensovc bivša občinska, prevzeta v oskrbo kak banovinska cesta. Pitamo pa, kak to, da po zakoni že obstoječe banovinske ceste II reda majo predpisano širino samo 5 m., a tu je pa zmerjena na 6 m. Zavolo česa trpimo vsi posestniki, šteri mamō posestvo kraj imenūvane ceste. Ne branimo se odstopiti potrebno zemlišče, nego samo telko, kelko je potrebno, da se zgradi potrebna 5 m. široka cesta. — *Prizadeti kmetje.*

— **Nesreča.** Prehlado se je sin Nemeč Janoša, podobara i pozlatara v Čakovci, dobo je plūčnico i vmro. Žalostnomi oči naše sožalje. Gospoda Nemca, koga iz Sobote poznamo, priporočamo vsem, ki želejo kakšo podobo naročiti.

Podpore ponesrečenim bo Agrarna in gosp. podporna zadruga začela te mesec razpošilati. Vsaki ponesrečenec dobi *skoz tri leta dvakrat telko podpore*, kak je prinesla obresti njegova vloga zadružne samopomoči. Gda se več plača notri, bo vekša podpora. Pomagajte ponesrečenim.

— **Besna mačka.** V Lendavski gorica je zbesnela mačka Sobočan Matjaša. Domači so komaj te v pamet vzeli, kda je že zgrizla edno žensko pa domačo dekličko.

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

Naselitev i pomadžarjanje Slovincov. Že prle smo pisali, da so Madžari začetka po slovenskih pokrajinaj strašno ropali i morili. I to njihovo nestalno roparsko i razbojniško življenje je trajalo precī časa.

Omenili smo že, da so šli Madžari na svoje roparske pohode daleč v notranjost ozemla, na šterom je dnes naseljen slovenski narod, ešče naprej so šli v tedanjo bogato Italijo. Pri svojih pohodaj v Slovenijo i Italijo so Madžari uporabljali staro rimsko cesto, štera je vodila iz Panonije prek Ptuja, Celja, Ljubljane i naprej v Italijo. Zato so pokrajine ob toj rimski casti najbolje trpele od madžarskih ropov.

Spomladi l. 901. so Madžari napadnoli Karantanijo, liki so bili premagani i so se morali vrniti domov. Strašnejši je pa bio padec velkomoravskoga králevstva, štero je v letaj 904. i 906. postanolo žrtv madžarske nasilnosti. S propadom mogočne moravske države je vničen tūdi načrt, ob Dunavi ustanoviti močno slovansko državo. Propad moravske države i Ciril-Me-

todovoga kulturnoga dela v naših krajaj je meo globoke posledice, štere segajo do denešnjega dneva.

Ob prihodi Madžarov v Panonijo je ešče zmerom bilo med Slovenci precī domačega plemstva pa slobodnjakov. Po prihodi Madžarov pa je velki deo toga staroga domačega plemstva spadno v bojaj z Madžari, drugi so se potūjčili, prazna zemla je pa postanola lastivnost vladara, šteri jo je nato darovao većinomā madžarskim plemenitašom. I to je bio tūdi prvi začetek pomadžarjenja panonskih Slovincov, štero je nato trajalo 1000 let, vse do lera 1918.

Ešče ob Čarnom morji so meli Madžari navado, da so lovili Slovane i jih zamenjavali za različno blago grškim trgovcom. To kupčijo so ešče tūdi nadaljevali v Panoniji. Daleč naokoli so lovili Slovence i spravljali ujetnike v jadranska pristanišča, gde so je prodajali Benečanom, Grkom i Židovom, šteri so je nato spravljali na razne mohamedanske dvore v Aziji, Afriki i v Španiji. Po vsej delaj staroga sveta so raztresene kosti naših prednikov, šteri so kak robi služili daleč od svoje ne-

srečne domovine. S prihodom Madžarov se tūdi končuje stara slovenska doba, štera se je v Panoniji začnola z avarskim robstvom i štera je prinesla Slovincem kraitek čas slobode i kulturnoga dela.

Velki roparski pohodi Madžarov so trajali približno do sredine desetoga stletja. Leta 955. pa je nemški casar Oto I. v tridnevnoj bitki na Leškom poli pri Augsburgi madžarsko vojsko popunoma premagao. Toga strašnoga vdarca so Madžari ne mogli preboleti. Spoznali so, da sredi evropskih narodov ne morejo več živeti od ropa i razbojništva, liki se morajo vdati mirnomi i stalnomi življenji. Prvi njihov vladar, šteri je napeljeval na to pot je bio Geza, kesneje sv. Štefan. Vučitelji kulture i izobrazbe pa so njim bili Slovani. Od njih so se navčili polodelstva, živinoreje i različnih obrti, kak smo že to prle spoznali. Bitka na Leškom poli je za slovensko zgodovino važen mejnik, zato ka zaključuje ono tristoletno dobo, gda je bila naša zemla izpostavljena navalom barbarskih narodov: Obrov ali Avarov i Madžarov i so morali naši predniki stati na braniki za evropsko kulturo i evropske narode. (Dale.)

I taki so jo zatukli. Zgrizene osebe pa je zdravnik iz Dolnje Lendave vzeo v oskrbo. Dva dni po tistem so pri sosidovi opazili, da je pes zbesno. Privezali so ga na močen lanc. Besnost psa je bila tak strašna, da je okoli sebe vse grmovje zgrizeo i v ednom dnevi že vkraj bio. Celo zadevo so vzele oblasti v roke.

— Što drugomi jamo kopa, sam spadne v njo. Ešče je v spomini vsem, da so se nedavno dečki pod Lipov prav do hūdoga skrvarili. Što pa meč potegne, tisti tūdi z njim prejde. Ednoga tistoga, ki je tam najbole kavalirivao, so na angelsko nedelo v Benici nekši Polančarje tak namlatili pa zosmicali, da so ga morali v bolnico pelati. Pravijo, ka njemi je prej nej vseedno.

— V Pincaj so pokopali te dneve malo Miciko, štera je komaj 14 dni živila pa vendar dosta zanimanja i pomilūvanja zbudila. Narodila se je brez oči, brez nosa i vūst. Ovači pa je bila izredno razvita. Na glavi je mela naprej samo nekšo odprtino. Očivesno, da so je mati ne mogli nadajati niti je ne mogla kakšo hrano požreti, zato je bilo gvišno, da bo morala naskori mreti. 14 dni je pa li živila.

— Nede preveč vina. Navadno je sūšno leto jako vugodno za gorice. Letos pa je sūšava tūdi goricam naškodila. Grozdje je drogno, namestaj tūdi gobavo. Jagode so ne župnate i sladke, nego mesnate, znamenje, da bo menje vina, kak se je nekaj časa mislilo.

— Rekord v nizki cenaj. Ke je to rekord? Nekak bi mislo, ka je to nekaj za pojediti, pa je ne tak. Rekord dobi tisti, ki zna najbole bežati, se voziti, plavati, po zraki letati itd. Pa naj nihče ne misli, da je naša Lendava brez rekorda. Te dneve so pri nas dosegnole rekord nizke cene. Pri občinskoj vagi je bio odani lepi, mladi bik za 400 Din, ki je vagao 320 kg. Pa le nekaki pravijo, ka nam od sile dobro ide.

Doma i po sveti.

Slovenski dečki na Slomškov grob.

Preminočo nedelo so slovenski dečki na poseben način slavili 70 letnico smrti velkoga i svetniškoga slovenskoga škofa Antona Martina Slomška. Ljubljanska i mariborska prosvetna zveza sta organizirali

Do konca septembra mora vsaki plačati celo naročnino za Novine, Mar. List i Mar. Ogracek. Nikoga ne počakamo prek toga roka. Ki z penezi ne more poravnati naročnine, naj jo z zrnjom poravna pri svojem širiteli.

takzvani stafetni tek od dveh koncov slovenske zemle na Slomškov grob v Maribor. Stafetni tek ali bežanje obstoji v tom, da se na ednoj daljavi postavijo dečki v gotovi razdaljaj eden od drugoga. Prvomi se da v roke kakša zastava ali kaj podobnoga i na dana znamenja z vsov hitrostjov beži do svojega prvoga sosida i njemi izroči te predmet, te pa potom naprej beži do svojega drugoga sosida. Tak si to iz roke v roke podajajo dukeč ne dobi zadnji v roke.

V star! časaj se je na takši način prevažala pošta pa tūdi ljudje. Ob cestaj, v razdalji približno 15 do 20 kilometrov so bile postavljene štale i konji. Poštar se je tirao od edne štale do druge, tam so pošto pa potnike izročili na druga že pripravljena kola s spočinjenimi konji i te je potom z vsov hitrostjov palig naprej tirao do nove postaje, gde je vse vkūp izročio tomi novomi kočiji. Tak se je pošta tūdi v tisti časaj hitro pripelala iz kraja v kraj.

Preminočo nedelo se je na te način postavilo v 200 kilometrov dugo vrsto 1500 dečkov. Od Jesenic, prek Ljubljane i Celja do Maribora, na severnoj strani pa od Št. Ilja pri austrijskoj meji do Maribora, so stali slovenski dečki v takšoj razdalji, da so eden drugoga komaj vidli. Ob petoj vori zajtra je začno prvi dečko bežati iz Jesenic i neseo edno škatulo z lepim pismom svojemi sosidi, te pa naprej dukeč je škatula nej zadvečara prek rok slovenskih dečkov srečno prišla na grob svetoga škofa. Tak si je segnolo te den od severne do južne slovenske meje v našoj državi 1500 dečkov iz roke v roko v počastitev našemi velkomi škofi. Nadvse lepi i pomenlivi je bio te den za slovenske dečke.

Nadškofa dr. Jegliča 35 letnica posvečenja. Naš slovenski nadpūšpek, dr. Anton Bonaventura Jeglič, ki je pred letom zavolo visike starosti zapūsto ljubljansko pūšpekijo i se podao v pokoj, je bio pred 35 leti posvečen v pūšpeka. Bio je v tistem časi v Sarajevi kak vikar prvoga sa-

rajevskoga, naravnost svetniško pobožnoga pūšpeka dr. Stadlera. Pūšpek dr. Stadler pride v sobo dr. Jegliča pa njemi veli: Poklekni pa zmoli Oča naš, ar ti mam nekaj važnoga povedati i za to trbej meti posebno božo pomoč, da se vse dobro dokonča. Na to sta oba poklekno i zmolila Oča naš, po molitvi je pa dr. Stadler naznalo dr. Jegliču, da ga je sv. Oča Leon XIII. imenūvao za pūšpeka. Dr. Jeglič je bio potom nikelko časa pūšpek v Sarajevi, dukeč je nej prišao v Ljubljano. Bosanci ga majo ešče dnesden v najlepšem spomini, mi njemi pa ob 35 letnici pūšpekovske časti, želimo naj njemi dobri Bog ešče dugo dobo življenja pa obilo svojega blagoslova podeli.

Nemški parlament razpūščen. Po volitvaj se dogodki v Nemčiji silno čudno razvijajo. Državni predsednik ne zavūpa največjoj političnoj stranki Hitlera, druge stranke se pa nemrejo zediniti, da bi prevzele vladu v svoje roke. Zato je državni predsednik razpūsto parlament i pride najbrž do novih volitev.

Katalonija dobila autonomijo. V španskoj državi je na severnoj strani velka pokrajina, takzvana Katalonija, gde govori domače ljudstvo poseben katalonski jezik. Gda so Španci stivali krala i proglasili republiko, so oblūbili Kataloncom velke slobočine, štere so njim komaj zdaj podelili. Katalonija bo ešče naprej združena s Španijov v ednoj državi, mela bo pa svojo posebno vladu, svoje školstvo i svoje državno gospodarstvo.

Pošta.

Martinec, Rankovci. Za letos vse plačano. Bog plačaj.

ZAHVALA.

Tem potom se v prvoj vrsti najto-plejše zahvaljūjem vsem, ki ste mi pomagali i mojoj blagopokojnoj soprogi od začetka njene bolezn i notri do njene smrti. Nadale cejskim i gasilnim društva i ostalim, ki ste jo spremili na vekivečni počinek. Tūdi vsem tistim, ki so darūvali vence, naj poplača Vsemogoči vse vaše trūde, štere ste storili.

Turnišče, dne 9. septembra 1932.

Žalujōči soprog **Rous Jožef,**
otroka **Margita in Tonika.**

Horvat Franjo :

Od pastira.

(Pravljica.)

Tam pri logi je stala mala hišica. Pokrita je bila s slamov i mali rorek je gledao nad hišicov v velki svet. Proti severi se je razprostirao veliki log, v šterom je raslo samo hrastje i vnogo gabrovja. Drevo je bilo skoro pri drevi i človek je s strahom hodo po njem.

V hišici sta živila sin i mati. Mati je bila že preci v letaj, sin je pa meo osemnajst. Bio je grofovski svinjski pastir. Vsako jūtro je gnao svinje v log na pašo. Dnevi so njemi lepo tekli i je s svojov materjov lepo v miri živo.

Edno jūtro je bilo jako lepo. Toplo je bilo i letno sunce je vroče sijalo po njivaj. V tmični stari i skrivni log je komaj tū pa tam prisijao kakši medli sunčni žarek. Vse puno metekov, lepo pisanih, je letalo med listjom i ptičice, štere so mele

tū mir pred hūdobnim svetom, so spevale veselo. Kukujca je kukala, žuna je prela „svilo-motovilo“, deteo je klonkao po sūhih vejaj, kos je fūčkao i se hujckao na veji, Tū pa tam se je pokazao jelen ali pa je skočila plašna srna i se zgūbila med drevjom. Srakoper je zafūčkao kak slavec, jo zgrabo k sebl, jo zgrabo s svojimi škrampli i jo odneso v gnezdo mladim. Sokoli so letali nad logom i kda so zafūčkali, se je skrio ves ptičji rod.

Pastir je igrao na žveglo pod hrastom. Vsikdar dale je šo s svinjami v tmični log. Ne je pazo, kde je šo, samo je igrao pa igrao. Minilo je že podne, kda je henjao igrati i se zgledno okoli sebé. Svinje so ležale pod strašno velikim hrastom i počivale. Poleg je šūmeo potok.

Pastir je gledao okoli. Ne se mogeo spotiti, od štere strani je prišeo. Seo je pod hrast poleg potoka i postao je žalosten.

Té se je oglasila nad njim lepa, pisana ptičica :

„Oj, pastir, pastirček,
kakši si ti striček!
Ideš v log, pozabiš pot,
kde tá k dómi tvoj je hod!...“

Pastir se je zgledno gori. Na drobnjoj vejici je sedela zlatopernata, lepa, pisana ptičica i se hujckala i gledala.

Té je ptičica pospevala :

„Hajd za menov, vido boš,
dneve lepe živo boš!
Svinjé pūsti, bodo naj,
niti edna nede vkraj!“

Ptičica je zletela. Pastir je stano i šo za njov. Vsikdar dale je letela ptičica i vsikdar dale je šo za njov pastir.

Proti večeri sta prišla do lepoga zelenoga jezera. Na sredi jezera je stala zlati hišica. Ptičica je zletela do nje, šče ednok zaspevala, nato pa odletela notri.

(Dale.)

Dijaško polje

Misli k letošnjemu pešizletu „Zavednosti“

Naša pesem je sicer utihnila, a dobra volja nas ni minila, smeh je ostal na naših ustih in dovtip. Tajnik se je udobno peljal na kolesu, ostali izletniki pa so z utrujenim korakom stopali za njim. Tajnikovo kolo je bilo skoraj vsem trn v peti, zato so se slišale iz družbe duhovite opazke na njegov račun. Najbolj se je spotikal nad kolesom mlajši brat iz Kebele, ki je sključen korakal pod težo ogromnega nahrbtnika. On kot pravnik po božji volji, je pač najbolj občutil krivico, ki jo je delal tajnik s kolesom zlasti njemu, ki ga je „sladko“ breme neusmiljeno pritiskalo k tlom. Ne vem, kaj mu je dajalo poguma, da ni obupal v svojem trpljenju. Menda ga je tolažila misel, da njega in tudi drugih zagovornikov pravice ne bi bilo treba na svetu, če bi bili vsi ljudje pravični, če ne bi drug drugemu delali krivice.

Prišli smo v Odrance in smo zapeli. Ljudje so hiteli iz hiš na cesto pogledat, kdo poje ob belem dnevu. Saj pri nas ni več običajno, da bi ljudje po dnevu peli, če niso pijani, ali pa vsaj vinjeni. Pa vendar smo mi peli popolnoma trezni. Da, človek je tudi trezen lahko dobre volje in poje lahko, česar pa mnogi naši ljudje ne vejo. Zlasti je to neznano našim fantom, ki drugje sploh ne znajo peti kot samo v gostilni, ali pa zvečer na vasi in še to navadno takrat, ko so vinjeni. Dobro bi pa bilo, ako bi znali peti naši fantje tudi trezni in ne samo ponoči in po gostilnah, ampak tudi podnevi in doma. Tako bi se recimo lahko zbrali fantje ob nedeljskih popoldnevih kjerkoli na vasi in bi prepevali lepe pesmi. Ne bi šli v gostilno, ne bi se napili, ne bi zapili svoje pameti in denarja, pobijali se ne bi med seboj in ohranili bi si svojo poštenost, dobro ime in bili bi veseli.

Peli smo skozi celo vas. Na drugem koncu vasi nas je ustavil trgovec Kolenko, ki nas je obdaril s sladkimi bonbončki. V zahvalo smo mu obljubili dež. Obljubo smo kmalu izpolnili. In vera, da znajo dijaki iz črné šole napraviti točo in dež, se je menda pri mnogih ljudeh utrdila.

Iz Odrance smo jo po peš poti ubrali v Črensovce. Tu smo pričakovali novih izletnikov, kajti v Črensovcih je doma mnogo dijakov. Pa smo se varali v svojem pričakovanju. Ne samo, da se nam nihče ni pridružil, niti pogledal nas ni nobeden. Imel sem vtis, da smo izgledali preveč beriški in zato so se nas črensovski gospodje študenti sramovali in so se, bogve kam poskrili pred nami.

V Črensovcih smo se mimogrede ustavili pri č. g. Kleklu. Dal nam je nekaj za pokrepčilo, za kar se mu na tem mestu iskreno zahvaljujemo. Po kratkem počitku smo se z novimi močmi napotili dalje proti V. Polani. (Dalje sledi.)

NEDELA po risalaj osemnajsta.

Vu onom vremeni stopivši Jezus vu ladjico, prek se je pelao i prišao je vu svoj váraš. I ovo prinesli so k njemu z žlakom vdárjenoga na posteli ležéčega. I vidévši Jezus vero njihovo, pravo je z žlakom vdárjenomi: Vúpaj se sinek; odpúščajo se tebi tvoji greh. I ovo niki z-pisáčov pravili so vu sebi: ete blázni. I kda bi vido Jezus mišljenja njihova, pravo je: zakaj mislite huda vu vaši srcáj? Ka je ležej povedati: odpúščajo se tebi greh tvoj; ali pa praviti: stani gori i hodi? Naj pa znáte, ka Sin človečl má oblást na zemli

Radostna novost za vsakšo damo

je ta izvenredno pristala ženska obúteo iz baršuna, satena i ripsa,

ar je napravljena z naročitim obzirom na potrebe ženske noge, iz prvovrstnoga materijala ino so podplatje kak i drugi deli izdelani iz čiste kože, brez kakših drugih prímšov i dónok košta **70°** — z poštníeden par **samo Din 70°** — novi brez kakšl drugi stroškov. Sestavljeni po vsej pravilaj moderne ortopedije. **omogočijo té cipele**

siguren i eleganten hod

Dobi se od čarnoga baršuna ali satena, čarnoga ripsa ali rjavoga baršuna z špangov ali brez špange pošila jih v naprej poslani penez ali po povzetji

Otpremnica „Maja“ obüteli, Pančevo št. 19.

Dovolno je označiti svojo mero od obüteli ali z plájbasom na paperi nogo doli očrtati. Neodgovarjajoče se izmeni.

Prodajalcom se da procent. 3

odpúščati grehe, teda je velo z žlakom vdárjenomi: stani gori, vzemi postelo tvojo, ino idi vu hižo tvojo. I gori je stano i odišao je vu hižo svojo. Vidévši pa ljudstvo, zbojalo se je i dičilo je Bogá, ki je tákšo oblást dao ljudem. (Mat. IX.)

AGRARNE ZADEVE

Agrarna in gospodarska podporna zadruga ma k odaji drva. Hrastova klafrena kub. m. Din 50, Hrastovi priglni kub. m. Din 40 šumski prostorni meter 120 visiki v Gornjem Mihalovci v šumi. Nadalje ma k odaji borovino i jaliče za blanje late štafelne kak i lere i hrastje za menšo posodo i drugo potrebo. Žaga jev šumaj i za fal peneze včas irazžaga kúpci kak želej. Zadruga je letos že odala prek 2000 kub. m. drv. Pot v Mihalovce je iz Črensovke i Beltinske fare kak Kobilje. Ki kaj potrebúje naj si pogledne i naroči. To naznanje zadrugarom.

Prekosnice

Čeden Ludvik. V šoli so deca neke grdo delo napravila proti staromi učitelji. Da učíteo pita, šteri je kriv, nišče se nej glaso. Te je učíteo zaporedoma vsakšega drapno po lepšem tali. Da do zadnjega pride, ga pita: „No Tinek či poveš, što je to napravo, ti nikaj ne včinim!“ Tinek: „Prosim lepo, gospod učíteo, jas!“

Zamišleni učíteo. Učíteo v šoli ravno od osla razlaga. Deca nad okno vógladajo, autobus je ravno mimo šole šo. Učíteo vse razburjeni gor skrči: „Ne zijajte vó, či vam jas od osla gučim, ampak na mene pazite i sem gledajte.“

Srajeni fanki. Familia (družina) pri stoli sedi, pa so fanki na stoli. Slúžkinja pride v obednico i pravi, ka odzvóna gost čaka. Vertinja: „Friško sraniti fanke!“ Ti-

nek odpre dveri i pravi gosti: „Samo hodte notri, gospod, fanki so že v omari.“

Zamišleni profesor. Slúžkinja vse prestrašena prileti v profesorovo sobo: „Gospod profesor, vaš Janez je pa edno pero požro!“ Profesor nanč ta ne pogledne i pravi: „Eh, nikaj ne škodi, ešče mam puno škatlo.“

Ka je prasé? Vanek vse blaten pride domo z šole. Oča je jako razburjeni i ga etak kara: „Nikaj si nej inačiši, kak edno prasé! Znaš ka je prasé?“ Vanek: „Znam, edne velke svinje dète.“

Znorjeni odvetnik (fiškališ). Ivan i Štefan sta se zbila. Ivan ide k odvetniki i naprej da vse po istini. Odvetnik: „To tožbo zagvúšno dobiva, Ivan, nikaj se ne bojte.“ Ivan: „Eh, ne bom tožo, g. odvetnik, zato ka sam Štefanovo delo vam pripovedavao“.

Na Petrovo. Števek, mali šolar pravi materi: „Mama, dajte mi vó z omara zimске hlače.“ — „Zakaj pa?“ „Ja, mama dnes dobimo vó spričevalo“.

Trgovski lokal s stanovanjem v Tešanovcih se taki da v najem. Mesto je v sredini občine, kde je že duga leta bila trgovina i se izda po niskoj ceni. Več se poizve pri ŠKRILEC ŠTEFANI v Tešanovci št. 127. p. Martjanci.

Gostilničarji pozor! Razprodaja večje količine lastnega vina po niski ceni pri ŠTIVAN gostilničaru v Gederovcih.

50% RURJAVE SI PRIHRANITE, če si nabavite BD toplodar
Cena 96 Din.

BD toplodar se pri čiščenju zelo lahko razstavi in sestavi.

Dobiva se pri tvrdki

BRATA
DITTRICH

proizvodnja kovinskih izdelkov
TEL. ŠT. 40.

Murska Sobota

BD toplodar se lahko uporabi za vsako peč.

BD toplodar se lahko regulira na direktno in cirkulacijo.

BD toplodar poveča toploto za 100%

SIROVE KOŽE
najbolše plača
ŠKAFAR JOŽEF, trgovec
BELTINCI. 1

Pozor redka prilika!

K odaji je na dobrom prometnom kraju gostilna s posestvom ali brez posestva.

Prevzeme se lahko taki ali kesnej. Oda se tudi na hranilno knjižnico. Kapitala zmožnoj osebi se da v najem na 3 leta več se poizve v PREKMURSKOJ TISKARNI v Murskoj Soboti. 2